

## **Proportsionaalne või mitte, selles on küsimus!**

### **Postimees**

Postitaja:

Postitatud : 24.08.2006 7:29:33

24.08.2006 Postimehes kirjutab majandusteadlane, EML nõukoja liige Andres Arrak, et astmelise tulumaksu pooldajad on vähemalt sajandi ajast maha jäänud.

Kas proportsionaalne või astmeline tulumaks - see hamletlikult olemuslik küsimus tõusetub raudse järjekindlusega iga kord enne järjekordseid valimisi. Kusjuures hämmastav, et ka enne presidendivalimisi. Kuigi presidendil ei tohiks maksusüsteemiga ega Eesti majandusliku arenguga laiemalt mingit pistmist olla. Argumendid, mida arutelus kasutatakse korduvad kahjuks tsükliselt tsüklisse ning ei taha kuidagi sisukamaks muutuda. Maksud on alati seotud poliitiliste ideedega (probleemi lahendused), veendumustega (tõlgendused), väärtustega (põhilised normatiivsed eelistused) ja huvidega (materiaalne omakasu). Kõigi nende vastandumine ja dünaamika moodustabki tihti kirgliku kanakitkumise kuju võtva poliitilise protsessi. Proportsionaalse süsteemi pooldajate tugevaim argument on, et selle süsteemi raames oleme saavutanud enneolematut majanduslikku edu. Vastaste, astmelise süsteemi pooldajate argument on sama «sisukas» – maksuastmete kehtestamine on õiglane, kuna vaeseid on rohkem ja see on nende huvides. Lisaks viited «välismaa kogemusele»: lükkasid ju sakslased proportsionaalse süsteemi idee hiljuti tormakalt tagasi. Nii nagu ei saa iseseisva Eesti majandusedu pelgalt maksusüsteemi arvele kirjutada, ei tohi ka tulude aktiivsemas ümberjaotuses näha automaatselt suurema sotsiaalse võrdsuse garantiid. Maksud on majandussüsteemi üks ja väga oluline osa. Ei ole ka saladus, et olelusvõitlus riikide vahel on muutunud osaliselt maksusüsteemide võistluseks. Maailm on üha avatum ja kapital üha rahvusvahelisem. Rahvuslike majanduste kasvanud avatus on muutnud üha raskemaks isoleerida koduseid maksusüsteeme rahvusvahelistest. Igasugune kodune maksureform peab arvestama lisaks sisemistele ka väliste vastukajadega. Järelikult peavad teisenema ka maksureformide hindamise traditsioonilised kriteeriumid. Mitmed meetmed, mis suletud süsteemis (fikseeritud kurss, kontrollitud kapitali liikumine) näisid toimivat võivad uutes oludes muutuda teostamatuteks või lausa kahjulikeks. Tänapäevane USA ja Suurbritannia võlgnevad suure osa oma majandusedust ja madalast tööpuudusest 80'te aastate majandus- ja maksureformidele. Reagani 1986. a. maksureformi põhimõtted levisid kiiresti enamikesse arenenud riikidesse. Eesti taasavastas 1994. aastal proportsionaalse maksusüsteemi. Eesti eeskujule on järgnenud veel kaheksa riiki alates Leedust ja lõpetades Rumeeniaga. Kõik muuseas postsotsialistlikud riigid. Neile kaheldamatut edu toonud ideed tunduvad paraku sajandialguse vanas ja haiges mandri Euroopas, sh Saksamaal ikka veel pühaduserüvetamisena. Selge on see, et makse kärbibivad ja maksusüsteeme lihtsustavad tänapäeval enamus riike. Kõik need, kes kutsuvad üles vastupidisele, on viisakalt öeldes vähemalt pool sajandit ajast maha jäänud ja ujuvad vastu tuult. Viimaste hulka kuuluvad Eestis selgelt suuremat sotsiaalset õiglust ja inimesest hoolimist jutlustavad vasakpoolsed, ükskõik kuidas nad end ka ei nimeta. Populistlikus hääletepüüdmises on justkui kõik vahendid lubatud. Loe täpsemalt: <http://www.postimees.ee/240806/esileht/arvamus/214606.php?r>